Er werd geen mosterd verkocht, zei ik; daarentegen verschillende levensbehoeften, voor zoover ze weinig of niet onderhevig waren aan bederf; ook huiselijke benoodigdheden en allerlei gereedschap was er te krijgen. Kortom, 't was zoo ingericht, dat stadsmenschen zich van het noodige voor hun huisgezin konden voorzien, maar ook en vooral de buitenlui, die des Maandags in de stad kwamen op de nabij gelegen ossenmarkt en dergelijke plaatsen. Geen wonder dat het feest van „Het mosterdzaad" op algemeene deelneming roemen kon, en zelfs heel de straat met vlaggen was versierd.

Voor de nadere kennissen en vrienden richtte de winkelier, die Geurtsen heette, een groot feestmaal aan, waartoe een vriend zijn ruime, mooie zaal had afgestaan. Zulk een gelegenheid in een hotel of zoo te huren, kwam toen bij gewone burgers zelden op. Men leefde wel zoo eenvoudig als thans.

Aan het feestmaal werd natuurlijk menige heildronk uitgebracht, menige zegenwensch uitgesproken, menig goed woord gehoord. De tongen waren bezig in dubbelen zin. Ten slotte, toen er eens een rustig oogenblikje kwam, stond de gastheer op uit zijn versierden stoel en zei:

»Lieve vrienden, nu zoo velen gesproken hebben, wil ook ik iets zeggen, al kan ik het misschien niet zoo goed doen als zij.

Ik ben nu bijna zoo oud als de winkel en als ik de jaren, waarvan ik kennis heb na ga, moet ik den Heere danken, die mij zooveel goeds heeft beschoren en mij nu nog met vrouw, kinderen en kleinkinderen hier doet aanzitten. Hij is het ook die deze zaak groot heeft gemaakt. De meesten van u weten dat zoo niet. Laat mij u dan vertellen, dat ruim een eeuw geleden de grond werd gelegd tot deze zaak, gelijk gij ziet. Hij die dit deed dreef een heel kleinen handel, die zich echter met Gods zegen uitbreidde. Onder zijn opvolger ging het nog beter; die kon dezen winkel openen en noemde dien „Het mosterdzaad". Waarom behoef ik zeker niet te zeggen.

Zoo heeft de winkel nu driekwart eeuw mogen bestaan. Ik kan daarvan niet veel vertellen, dan dat hij, Gode zij dank, zich, alweer als het mosterdzaad, gestadig heeft uitgebreid en er zelfs nu twee pakhuizen bij den winkel behooren.

De kwaadste jaren zijn nu pas voorbij, toen in den Franschen tijd alles verarmde en de stad leegliep. Nu gaat het echter weer goed, en mogen we hopen op nog betere tijden.

En nu kom ik er toe van mijzelf te spreken. Ik ben grijs en heb van mijn dikke zeventig jaren er meer dan vijftig in den winkel doorgebracht. Zoolang zal ik het wel niet meer doen.

Ik begrijp, dat velen van u begeerig zijn iets naders omtrent mijn lang leven te vernemen. Daarom zal ik, nu het te pas komt, er gaarne van spreken. Maar ik heb nog een andere reden.

Toen de dominé verleden Zondag hier in de Amstelkerk preekte over den tekst: „Bidt en gij zult ontvangen", zei hij, dat hij de waarheid daarvan zoo dikwijls in zijn leven ondervonden had. Datzelfde kan ik zeggen van een anderen tekst: „Dengenen die God liefhebben, moeten alle dingen medewerken ten goede". Dat woord heb ik telkens bevonden waarheid te zijn, en het blijft mij dan ook heel mijn leven bij. Ik zou u daarvan veel voorbeelden uit mijn leven kunnen verhalen, doch dit laten tijd en gelegenheid niet toe. Dus wil ik mij bepalen tot één en wel datgene, waar in zekeren zin veel andere van afhingen.

Ik ben in geringen stand geboren, maar had godvreezende ouders, die mij reeds vroeg in de waarheid onderwezen. Mijn vader verdiende zijn brood als metselaar. Kort na de geboorte van zijn derde kind had mijn vader het ongeluk van een steiger te vallen, en zich zoo te bezeeren, dat hij het weldra bestierf. Ik, het oudste kind, telde toen acht jaar.

Mijn goede, vrome moeder bleef nu alleen achter met drie kinderen en had heel wat moeite en tobben om ons groot te brengen, nu vaders verdiensten ontbraken. Gelukkig hielpen eenige vrienden haar aan een kleinen winkel, waardoor wij ten minste in het noodigste voorzien konden.

Tot mijn veertiende jaar ging ik op de stadsarmenschool. Elk jaar ging ik mee bij het kerkexamen 1), zooals dat heette. Voor wie het niet weet, wil ik even zeggen, dat dit eenvoudig een schoolexamen was, waartoe van elke school een aantal kinderen gekozen werden. Om de ruimte enz. kwamen ze bijeen in een kerk, meestal de oud-Luthersche op 't Spui. Daar kwamen dan de heeren van het Schooltoezicht, om naar de vorderingen der leerlingen te onderzoeken. Dat ik alle jaren mee mocht, was een bijzondere gunst, waar ik buitengewoon op gesteld was. Want het examen was vrij gemakkelijk en het slot recht prettig, daar elk kind een koek en een kwartje kreeg.

Op het laatste kerkexamen dat ik bijwoonde, was ook een heer, die aan mij en een paar andere jongens allerlei vragen deed, over wat wij geleerd hadden. Gelukkig kon ik hem vlot antwoorden. Toen nu de koeken en de kwartjes waren uitgedeeld, en ik mij naar huis wilde haasten, riep die heer een drietal van ons, en vroeg of wij nog even met hem mee wilden gaan. Natuurlijk zeiden wij ja. Hij ging met ons naar een groot koffiehuis in de Kalverstraat. Daar werden we naar een kamer geleid, heel benieuwd wat er nu toch wel volgen zou.

BRIEFWISSELING.

Verschillende vragen hopen we zoodra mogelijk te beantwoorden. Nog eenig geduld.

1) Dit examen bestond te Amsterdam tot nog vóór een vijftig jaar.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Serooskerke (W.) en Gorredijk, Dr. W. G. Harrenstein, te Noord-Scharwoude. — 's Gravendeel, A. Rolloos, te Lekkerkerk. — Jutrijp-Hommerts, W. F. Geerds, te Idskenhuizen. — Arnemuiden, J. Runia, te Westmaas.

BEDANKT: Beekbergen, B. Heeres, te De Lier. — Middelstum (Gr.), J. D. Heersink, te Nieuweroord.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Lage Zwaluwe, Joh. Langman, te Harlingen. — Benthuizen, J. Ronge, te Hoogblokland. — Vierlingsbeek, N. D. Kroese, te Melissant. — Ottoland en Giessen-Oudkerk c. a., H. van Dijken Gzn., cand. te Utrecht. — Dinteloord (toez.), J. H. F. Remme, te Oud-Beijerland.

AANGENOMEN: Heumen c. a., P. Fras, cand. te Blijham.

BEDANKT: Oostburg, B. Nieuwburg, te Zuid-Zijpe. — Nieuw-Vosmeer c.a., J. L. Brinkerink, cand. te Bovenkarspel. — Arnemuiden en Wijngaarden c.a., H. van Dijken Gzn., cand. te Utrecht. — Waarder (bij Woerden) B. v. d. Wal, te Hoevelaken.

Advertentiën.

Het behaagde den Heere van ons te nemen, onzen geliefden, onvergetelijken Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader

HENDRIKUS ROSKAM Sr.,

in den gezegenden ouderdom van ruim 79 jaren.

Hij vond vrede in het bloed des Kruises en ging heen in de volle verzekerdheid des geloofs.

Barneveld, D. ROSKAM—BLOEMENDAL. M. KOUDIJS—ROSKAM. W. KOUDIJS.

Renswoude, A. v. d. WOERD—ROSKAM. G. v. d. WOERD.

Veenendaal, W. HEIJ—ROSKAM. L. HEIJ Pzn.

Barneveld, H. TIJSSELING—ROSKAM. H. J. TIJSSELING. H. ROSKAM Jr. J. ROSKAM—VAN EE. G. v. ESSEN—ROSKAM. H. v. ESSEN Bzn. J. B. ROSKAM, en Verloofde. E. ROSKAM, en Verloofde. D. ROSKAM, en Verloofde. E. J. ROSKAM. G. ROSKAM—OVEREEM. *en Kleinkinderen.*

Barneveld, 3 Juni 1915.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

Westermarkt No. 21

AMSTERDAM.

Gereformeerd Gymnasium te KAMPEN.

De **toelatingsexamens** voor den nieuwen cursus zullen D. V. worden afgenomen op **Dinsdag 13 Juli** en **Dinsdag 7 September.** Aangifte bij den Rector

Dr. J. J. ESSER.

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen thans de laatste aflevering van

DE HEIDELBERGSCHE CATECHISMUS

IN 60 LEERREDENEN VERKLAARD

door

J. BAVINCK.

Aan alle inteekenaren is ook de gratis stempelband toegezonden, terwijl ook zij die het werk in **gebonden** deelen bestelden, het tweede deel thans in hun bezit kunnen hebben.

De prijs van het complete werk van totaal pm. 950 pagina's bedraagt thans in twee deelen *f* 5. In twee prachtige Stempelbanden *f* 5.90.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

door Ds. A. Schweitzer *f* 40.50; van den heer A. D. Zwart te Nieuw Beets *f* 2.50; door Ds. H. A. Kievits uit Grijpskerke *f* 0.50, uit Niehoven *f* 2.50, uit Niezijl *f* 2, uit Oldenhoven *f* 3, uit Pieterzijl *f* 1, samen *f* 9.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

van de Gereformeerde Kerk te Bergum *f* 8.12½; te Boornbergum *f* 3; te Drachten *f* 18.18½; te Drachtstercompagnie *f* 5.26½; te Drogeham A *f* 10.75; te dito B *f* 4.87; te Duurswoude *f* 5.20; te Garijp *f* 17.72½; te Opeinde Nijega *f* 9.65; te Oudega *f* 5.50; te Rottevalle *f* 5.03; te Suameer *f* 2.68; te Surhuisterveen *f* 7.92½; te Ureterp *f* 5.34.

Aan Schenkingen:

door Ds. W. Fokkens te Hollandscheveld *f* 2; A. J. L. G. te Zuidzande *f* 1; door den heer G. Schimmel te Amersfoort *f* 2.50.

Voor de Medische Faculteit:

(Contributien) door den heer J. M. Havenaar te Berkel *f* 19.50.

van den heer A. D. Zwart te Nieuw Beets *f* 1; door Ds. H. A. Kievits uit Oldenhoven *f* 1, uit Niezijl *f* 0.50, samen *f* 1.50; door den heer A. Verduyn uit Alfen *f* 10, uit Zwammerdam *f* 18.50, samen *f* 28.50.

Voor het TE KORT:

Artopolis te De Krim, groot vriend van de Theol. School *f* 2.50.

collecte Gereformeerde Kerk te Vlaardingen *f* 54.05; uit Paesens *f* 10.

Voor het Studenten Studiefonds:

à deposito ontvangen H. W. v. M. Jr. *f* 2.50.

H. W. v. MARLE Jr., *Penningmeester.*

Amsterdam, **Keizersgracht 162.**

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen heden de

3e *geheel herziene druk van*

HET HUWELIJK

Geneeskundige wenken voor Gehuwden en Verloofden

EEN BOEK VOOR HET CHRISTELIJK GEZIN

Bewerkt naar den 10en druk van Dr. G. BOECKH'S EHE-FRAGEN

door **A. DUPONT,**

Geneesheer-Directeur te Ermelo

Prijs *f* 1.90. In Stempelb. *f* 2.40

Dit uitnemende werk werd door de gansche Christel. pers ten dringendste aanbevolen.

Vraag uitvoerig prospectus.

DE BETEEKENIS VAN ISRAËLS VAL.

Comment. op Rom. IX-XI, door Ds. G. DOEKES Omstreeks Juni a.s. verschijnt dit belangrijke werk. De omvang wordt ruim 20 vel, roy. form.

E. J. BOSCH Jbzn., Nijverdal.

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen heden de 1e aflev. van de

GOEDKOOPE UITGAVE VAN

DE HEMEL GEOPEND

38 Predicatien over de

Openbaring van Johannes

door

Dr. J. C. DE MOOR

Compleet in 12 Aflev. à 30 cent

Allen die inteekenen vóór de laatste aflevering verschenen is, ontvangen GRATIS een keurigen *stempelband.*

De eerste uitgave van dit uitnemende werk is door de gansche Christel. pers met groote ingenomenheid begroet.

Vraag de 1e aflevering ter inzage.

ABSHAUBBIN's of Anti-Rheumatische Watten.

Deze watten zijn het zekerst werkend middel tegen alle pijnen of ongemakken door gevatte koude ontstaan, bizonder voor de zoozeer **gevreesde plaag, Rheumatiek,** Kiespijn, Schouderpijn, Spierenpijn in nek, armen of beenen enz. enz. Bij het heerschende weer kan men spoedig van die booze pijnen verlost zijn door het gebruik mijner sinds 50 jaren beroemde watten. Ze zijn uitstekend, goedkoop en onschadelijk voor het gebruik tegen andere kwalen.

Prijs 30 cents per pakje.

Verkrijgbaar bij den hoofddepothouder **A. BREETVELT Az., Delft** en verder bij:
W. A. Schade & Zonen, Amsterdam, Nieuwendijk
Christiaan Annegarn, Amsterdam, Paleisstr. h Singel.
Gez. Mann, »de Huisvrouw«, Amsterdam, Heiligenweg.
Jacobson & Manus, Amsterdam, Jodenbreestraat.
Mej. N. Moransard, Haarlem, »de Vlijt«.
H. Meijer, Haarlem, »In de Katoenbaal«.
A. Vlaanderen, Hilversum.
G. de Barbanson, Nieuwediep.
Isérief & Zonen, Den Haag, Veenestraat.
M. R. C. Lippitz, Hoorn.
Z. C. Theissling, Alkmaar.
Wed. F. Wierper, Weesp.
G. Appelman, Westwoud.
H. J. Appelman, Hem.
J. Luijendijk, Maasland.
Gebr. Lezer, Assen.
E. Lakke, Meppel.
L. van der Vaart, 's-Bosch.
J. C. van Aken-Kroonen, Breda.
Beuzemaker & Co., Leiden, Vischmarkt.
Gez. Wassink, Arnhem.
Gez. Weghuis, Zwolle.
G. J. Rijsdijk, Ridderkerk.
P. Bonthond, Steenwijk.
P. Grashuis, Zaandam.
Wederverkoopers gevraagd.

Heden verscheen bij J. H. KOK te Kampen,

SCHULDVERGIFFENIS OP SCHULDBELIJDENIS

(Voorbereiding H. Avondmaal)
Leerrede over 1 Joh. 1 : 9
door
Ds. G. WIELENGA

zijnde het zesde nummer van den vijfden jaargang van

MENIGERLEI GENADE
WEKELIJKSCHE LEERREDENEN

Prijs per jaargang van 52 nummers. franco thuis *f* 4.50.

- VRIJE UNIVERSITEIT. -

WETENSCHAPPELIJKE SAMENKOMST

op

Woensdag 7 Juli des namiddags te 1½ uur

in het

Gebouw „De Harmonie" te Groningen.

AGENDA:

Over het Onbewuste.

In te leiden door Prof. Dr. H. BAVINCK.

Aan deze samenkomst kunnen deelnemen allen die hunne opleiding ontvangen of ontvangen hebben aan eene inrichting voor Hooger Onderwijs en zich kunnen vereenigen met de beginselen der Vereeniging.

Bewijzen van deelneming met begeleidende circulaire worden op aanvrage **vóór 25 Juni** door het Bureel toegezonden.

Leden of begunstigers der Vereeniging voor Hooger Onderwijs kunnen — voorzoover de plaatsruimte dit toelaat — deze samenkomst bijwonen.

De referaten — **tevens bewijs van toegang** — worden na ontvangst van *f* **0.50**, vóór bovengenoemden datum, toegezonden door het Bureel.

Na **25** Juni worden geen bewijzen van deelneming of toegang meer afgegeven.

Namens Directeuren der Vrije Universiteit

J. H. DE WAAL MALEFIJT, *Voorzitter.*
TYO H. VAN EEGHEN, *Secretaris.*

VEREENIGING TER BEVORDERING VAN CHRISTELIJKE LECTUUR

Als **eerste** boek voor **JAARGANG 1915** is verschenen en werd aan de leden verzonden

DE DOCHTER VAN JERUZALEM

EEN VERHAAL UIT DEN TIJD VAN JUDAS DE MACCABEER

door **JAMES M. LUDLOW**

LUDLOW is een Amerikaansch schrijver, die met zijn boek over de bevrijdingsworsteling der Maccabeën een groot succes gehad heeft. Het is een bijzonder boeiend en spannend boek.

De prijs waarvoor dit boek afzonderlijk wordt verkocht is *f* 1.50 ingenaaid, *f* 1.90 gebonden.

Behalve dit boek ontvangen de leden dit jaar ook nog:

ABRAHAM DE PELGRIM GODS door IDSARDI. (Schrijver van »*Als door vuur*"). **IN HEILIGE HOEDE.** Een tiental overdenkingen door P. J. SMINK. **DE HELDENSTRIJD DER CAMISARDEN.** Naar het Hoogduitsch van Prof. F. BETTEX. **VAN DE BLOEDSTAD NAAR GOLGOTHA.** Overdenkingen over het lijden van onzen Heere, door Ds. J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN.

De prijs is slechts VIJF gulden per jaar.

Wie thans lid wordt, ontvangt dit jaar dus **vijf boeken,** een waarde vertegenwoordigende van ongeveer **zes gulden,** terwijl bovendien nog uit den Catalogus der Vereeniging voor *f* 5.— **gratis** aan boeken mag uitgezocht worden. Men ontvangt alzoo voor een waarde van *f* 11.—, waarvoor men, door lid te worden, slechts *f* 5 behoeft te betalen.

Op aanvrage wordt het prospectus gratis toegezonden.

KAMPEN. **J. H. KOK.**

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD.

Eerstvolgende Afvaarten naar:

PERNAMBUCO, BAHIA, RIO DE JANEIRO, SANTOS, MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES.

STOOMSCHIP.	Vertrek van Amsterdam.	La Coruna.	Vigo.	Leixoes.	Lissabon.
2) Vrachtstoomschip .	16 Juni	—	—	—	—
1) ZEELANDIA . . .	23 „	26 Juni	27 Juni	—	28 Juni
3) Vrachtstoomschip .	30 „	—	—	6 Juli	7 Juli
1) GELRIA.	7 Juli	10 Juli	11 Juli	—	12 „
2) Vrachtstoomschip .	14 „	—	—	—	—

1) Sneldienst voor Passagiers en IJlgoederen naar Pernambuco, Bahio, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Ayres.

2) Vrachtdienst naar Montevideo en Buenos-Ayres (Rosario).

3) Vrachtdienst naar Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro en Santos (eventueel ook naar Natal, Cabedello, Maceio en Victoria).

Voor verdere inlichtingen wende men zich tot den KONINKL. HOLLANDSCHEN LLOYD, Prins Hendrikkade 131 te Amsterdam, Telegram-adres: REALLOYD, of tot de Agenten te Rotterdam: D. BURGER & ZOON; te 's-Gravenhage: CRANS & Co.

WED. JOHs. ALBERTS,
Tabak- en Sigarenmagazijn
„BILDERDIJK",
Bilderdijkstraat 5, -:- Amsterdam.
Ruime sorteering van goede merken in elken prijs.
ZONDAGS GESLOTEN.

-- R. HUSEN --

Geschiedenis des Vaderlands

2 deelen, (Prijs oorspronkelijk *f* 5.50).

Deze laatste exemplaren van dit goede werk stellen wij verkrijgbaar ad *f* **1.**— ingenaaid, *f* **1.90** gebonden.

Na ontvangst van postwissel volgt franco toezending.

AMSTERDAM. DRUKKERIJ DE STANDAARD.

GRONINGSCHE HYPOTHEEKBANK VOOR NEDERLAND.

BIJKANTOOR: ZWOLLE, BLOEMENDALSTRAAT 18.

DIRECTIE: M. BROUWER. Mr. H. VAN DER VEGTE. F. J. BOLT.

5 % PANDBRIEVEN.

5½ % HYPOTHEEKRENTE.

Bij J. H. KOK te Kampen verscheen

DE DORDTSCHE LEERREGELEN

TOEGELICHT DOOR

Ds. T. BOS

Em. Pred. te Assen.

Postformaat — 255 Pagina's Compres gedrukt

Prijs *f* 1.50 In Stempelband *f* 1.90

TRIUMFEN VAN HET KRUIS

Schetsen der Christelijke Zending van alle eeuwen en allerlei landen voor ons Hollandsche volk geteekend door

Dr. HENRY BEETS

Tweede vermeerderde en bijgewerkte uitgave met medewerking van Ds. H. DIJKSTRA, Dr. M. KOLIJN, Dr. L. S. HUIZENGA en een inleidend artikel over

„De Zending in de H. Schrift"

door

Dr. H. BAVINCK

Prijs *f* 1.90 In Stempelband *f* 2.40

BOAZ-SPAARBANK

AMSTERDAM.

Hoofdkantoor: HEERENGRACHT 139.
Bijkantoor: BLOEMGRACHT 164.

Rentevergoeding 2.88 %

met winstaandeel.